

Stockholm 3 februari 2014

Svar på remiss L2013/2984

”Reglering i djurskyddsförordningen beträffande frivilliga kontrollprogram för djuromsorg”

Inledningsvis vill Djurskyddet Sverige (DS) påpeka att benämningen frivilliga kontrollprogram för djuromsorg får det, för gemene man, att låta som om det innebär en högre omsorg om djuren än hos de djurhållare som inte ingår i ett frivilligt kontrollprogram för djuromsorg. Detta ger således helt fel signaler till konsumenterna, rimligen torde benämningen istället vara *kontrollprogram för djurskydd* då det handlar om just olika typer av kontrollprogram i relation till djurskyddslagstiftningen och inte nödvändigtvis djuromsorg. Särskilt eftersom det att inte vara med i ett kontrollprogram innebär att man lever upp till hela djurskyddslagstiftningen utan dispenser och undantag.

DS instämmer i att systemen med kontrollprogram för djuromsorg behöver regleras. En konsekvent samordning och ett reglerat informationsutbyte mellan kontrollmyndigheter och branschorganisationernas kontrollanter är exempel där potentiella vinster för djurvälstånd kan uppnås. De djuromsorgsprogram som för närvarande finns skiljer sig dock mycket åt vad gäller effekter för djurens välfärd i praktiken. Vi anser att varje kontrollprogram för djuromsorg ska ha de värden som anges i djurskyddslagen och djurskyddsföreskrifterna som miniminivå.

Då det medges avsteg från minimikraven så finns det en överhängande risk att den reglering som det medges undantag från förlorar i värde totalt sett – alltså även för de djurhållare som inte ingår i något kontrollprogram. Det visar inte minst den dom från Förvaltningsrätten, där en djurhållare anmälts för brott mot djurskyddslagen eftersom han inte tillhandahöll ligghall (eller motsvarande skydd) till sina utgångsdjur (nötkreatur) vintertid. Domstolen valde att ogilla åtalet, med hänvisning till att det finns kontrollprogram där man kan få dispens från just den bestämmelsen, som alltså inte kan vara särskilt viktig för djuren. I förlängningen innebär alltså tillämpandet av frivilliga kontrollprogram som är kopplade till lättnader i lagstiftningen att även djurhållare som INTE är anslutna till aktuellt kontrollprogram och INTE heller uppfyller några av kraven för dispens likväl kan tilldömas sådan dispens av domstol, med hänvisning till att det existerar kontrollprogram. Detta innebär att de regler som det via kontrollprogram går att få dispens eller andra typer av lättnader från (sett ur djurhållarperspektiv) i praktiken blir helt irrelevanta för samtliga djurhållare, vilket skulle innebära markanta försämringar av djurskyddet sett ur djurens perspektiv.

Ett annat mycket stort problem med dagens kontrollprogram är den inbyggda bristen på insyn. Vid den bedömning av t.ex. beläggningsgrad i kontrollprogram för slaktkycklingar och värphöns som branschkontrollanten gör förhindras insynen i dessa dokument eftersom de inte diarieförs på myndighet (Jordbruksverket).

Ett viktigt principiellt fel är att förslagen till kontrollprogram inte remissbehandlas trots att de oftast innebär avsteg från regelverket som idag gäller som miniminivåer ex vis djurskydds-föreskrifterna.

Godkännande av kontrollprogram

Vi vill starkt poängtera vikten av att utvärderingar av kontrollprogram alltid måste göras av en oberoende grupp, där forskare med relevant vetenskaplig kompetens och djurskyddsorganisationer finns med vid sidan av myndigheter och branschens representanter.

DS instämmer i att godkännandena av kontrollprogrammen ska vara tidsbegränsade, men menar att de bör bedömas på nytt vart tredje år istället för som föreslås vart femte år. Det pågår en omfattande forskning på lantbrukets djur och nya rön bör kontinuerligt kunna vägas in och integreras i dokumenten.

Anslutning till kontrollprogram

Det är mycket viktigt för såväl rättssäkerheten som för själva grundsyftet med kontrollprogram att de utvärderas och bedöms av en oberoende grupp enligt ovan, samt att programmen därefter går ut på remiss. Vi vill också trycka på vikten av att länsstyrelserna alltid får information om vilka verksamheter som har dispens från vissa djurskyddsbestämmelser, samt att branschkontrollantens rapporter alltid vidarebefordras till länsstyrelsen.

Kontroll och övervakning

Det är från djurskyddssynpunkt helt avgörande hur kontrollen av verksamheterna sköts och upprätthålls, och att Jordbruksverket reviderar innehållet i kontrollprogrammen i takt med att nya forskningsresultat publiceras. Jordbruksverkets oberoende från branschorganisationerna vid bedömningar av kontrollprogram kan inte nog poängteras.

Någon form av uppföljning bör också göras för att säkerställa att länsstyrelserna inte lågriskbedömer besättningar som ingår i ett frivilligt kontrollprogram. Med tanke på myndigheternas ofta höga arbetsbelastning är risken påtaglig att de offentliga kontrollerna på dessa objekt nedprioriteras, då man istället litar på branschens egna kontroller.

Sven Stenson
Ordförande Djurskyddet Sverige.